

The Role of Motherhood in Raising the Resistant Generation in the Thought of Imam Khamenei (may God have mercy on him)

Sommayeh Ghiyasvand
Scholar of Al-Zahra Seminary (S) Hamedan
info_hgh@yahoo.com

Nasrin Asadbeigi
Professor of Bu Ali Sina University of Hamadan Professor of Fadak seminary Higher Education Institute of Hamadan
maedeh.as94@gmail.com

Abstract

In the discourse of the Islamic Revolution, the culture of resistance, as articulated by Imam Khamenei, is deeply connected to the institution of the family and particularly to the role of motherhood. However, this connection has rarely been examined coherently in existing research. This study aims to explain the role of motherhood in nurturing a resistant generation within Imam Khamenei's thought. Employing a qualitative approach and network thematic analysis, the data were collected from his statements available on the official website KHAMENEI.IR. The analysis resulted in the extraction of 36 initial conceptual codes and 5 basic themes, which were organized into two organizing themes: "motherhood as the core of nurturing a resistant generation" and "educational mechanisms of mothers in transmitting faith-based values and resistance culture." These were ultimately formulated into one overarching theme: "motherhood, the foundation for nurturing a resistant generation and the axis of transmitting religious and cultural identity in Imam Khamenei's thought." The findings indicate that in Imam Khamenei's perspective, resistance culture is not confined to political structures but is rooted in the cultural and educational processes of the family. Within this framework, the mother, through emotional education, behavioral modeling, and transmitting values such as faith, patience, sacrifice, and responsibility, plays a fundamental role in shaping the resistant identity of the future generation.

Keywords: Imam Khamenei's Thought , Culture of Resistance, Maternal Role in the Family, Raising the Generation

دور الأمومة في تربية جيل المقاومة في فكر الإمام الخامنه اي (أدام الله ظله)

سمية غياثوند

باحثة في مدرسة الزهراء عليها السلام العلمية - همدان

info_hgh@yahoo.com

نسرین أسديكي

أستاذة في جامعة بو علي سينا بهمدان، وأستاذة في معهد فذك العالي للدراسات الحوزوية بهمدان
info_hgh@yahoo.com

الملخص

ترتبط ثقافة المقاومة في خطاب الثورة الإسلامية، في فكر الإمام الخامنئي، ارتباطاً وثيقاً بمؤسسة الأسرة وخاصة بدور الأمومة، غير أن هذا الارتباط لم يُدرس بشكل ممنهج في البحوث السابقة. يهدف هذا البحث إلى تبين دور الأمومة في تربية جيل المقاومة في فكر الإمام الخامنئي. اعتمد البحث منهجاً كيفياً باستخدام طريقة تحليل المضامين الشبكية، وجمعت بياناته من تصريحات الإمام في الموقع الرسمي KHAMENEI.IR. أسفرت تحليل البيانات عن استخراج ٣٦ رمزاً مفاهيمياً أولياً و٥ مضامين أساسية، تم تنظيمها في مضمونين منظمين هما: «الأمومة كمركز لتربية جيل المقاومة» و«الآليات التربوية للأُم في نقل القيم الإيمانية وثقافة المقاومة»، وبلغت ذروتها في مضمون شامل هو: «الأمومة، الأساس لتربية جيل المقاومة ومحور نقل الهوية الإيمانية والثقافية في فكر الإمام الخامنئي». تشير النتائج إلى أن ثقافة المقاومة في فكر الإمام الخامنئي لا تنحصر في البنى السياسية، بل تنبع من العمليات الثقافية والتربوية في الأسرة. وفي هذا السياق، تحتل الأم مكانة أساسية في تشكيل هوية المقاومة للجيل القادم، من خلال التربية العاطفية، والنمذجة السلوكية، ونقل قيم كالإيمان، والصبر، والتضحية، والمسؤولية.

الكلمات المفتاحية: فكر الإمام الخامنه اي، ثقافة المقاومة، دور الأم في الأسرة، تربية الجيل (النشء).

نقش مادری در تربیت نسل مقاوم در اندیشه امام خامنه‌ای (علیه السلام)

سمیه قیاسوند

(نویسنده مسئول) طلبه سطح ۲ حوزه علمیه الزهرا (علیها السلام) همدان

info_hgh@yahoo.com

نسرين اسديگي

طلبه سطح ۴؛ معصومیه قم؛ پژوهشگر مرکز پژوهشی حوزه علمیه خواهران استان همدان

maedeh.as94@gmail.com

چکیده

فرهنگ مقاومت در گفتمان انقلاب اسلامی، در اندیشه امام خامنه‌ای پیوندی عمیق با نهاد خانواده و به‌ویژه نقش مادری دارد. با وجود اهمیت این پیوند، ابعاد و سازوکارهای آن در پژوهش‌های موجود کمتر به‌صورت منسجم بررسی شده است. هدف این پژوهش تبیین نقش مادری در تربیت نسل مقاوم در اندیشه امام خامنه‌ای است. این پژوهش با رویکرد کیفی و با استفاده از روش تحلیل مضمون شبکه‌ای انجام شده و داده‌های آن از طریق مطالعه و تحلیل بیانات امام خامنه‌ای در پایگاه رسمی؛ KHAMENEI.IR گردآوری شده است. تحلیل داده‌ها به استخراج ۳۶ کد مفهومی اولیه و ۵ مضمون پایه انجامید. این مضامین در دو مضمون سازمان‌دهنده، یعنی «مادری به عنوان کانون تربیت نسل مقاوم» و «سازوکارهای تربیتی مادر در انتقال ارزش‌های ایمانی و فرهنگ مقاومت» سامان یافتند. این مضامین در نهایت در یک مضمون فراگیر با عنوان «مادری، زیربنای تربیت نسل مقاوم و محور انتقال هویت ایمانی و فرهنگی در اندیشه امام خامنه‌ای» صورت‌بندی شدند. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که در اندیشه امام خامنه‌ای، فرهنگ مقاومت تنها به ساختارهای سیاسی محدود نمی‌شود، بلکه ریشه در فرایندهای فرهنگی و تربیتی خانواده دارد. در این میان، مادر از طریق تربیت عاطفی، الگودهی رفتاری و انتقال ارزش‌هایی چون ایمان، صبر، ایثار و مسئولیت‌پذیری، جایگاهی اساسی در شکل‌گیری هویت مقاوم نسل آینده پیدا می‌کند. واژگان کلیدی: اندیشه امام خامنه‌ای، فرهنگ مقاومت، نقش مادری، خانواده، تربیت نسل.

مقدمه

خانواده در اندیشه اسلامی از بنیادی‌ترین بسترهای شکل‌گیری هویت فردی و اجتماعی است و در این میان، مادر در تربیت نسل، جایگاهی تعیین‌کننده دارد (خیری و دیگران، ۱۳۹۹؛ محمدی، ۱۴۰۰؛ نظری، ۱۴۰۰). در منظومه فکری امام خامنه‌ای نیز خانواده نخستین و مهم‌ترین محیط اجتماعی شدن انسان و محل انتقال ارزش‌ها، باورها و الگوهای رفتاری به نسل‌های بعدی است (امام خامنه‌ای، خطبه‌ی عقد، ۱۳۷۷/۱/۲۶). در این چارچوب، مادری فقط نقشی زیستی یا عاطفی نیست و دارای کارکردی فرهنگی و تربیتی هم هست و در شکل‌دهی هویت دینی، اخلاقی و اجتماعی فرزندان نقشی بنیادین ایفا می‌کند (بختیاری، ۱۳۹۰). از آنجا که زنان در بستر خانواده عامل اصلی انتقال ارزش‌ها و شکل‌گیری هویت فرهنگی نسل آینده‌اند، زن مسلمان در اندیشه ایشان در نقطه تلاقی «خانواده» و «هویت فرهنگی» قرار دارد (آقاسی و همکاران، ۱۴۰۰؛ اعمالی و همکاران، ۱۴۰۰). در این چارچوب، «فرهنگ مقاومت» از مفاهیم محوری در گفتمان فکری امام خامنه‌ای است و به ارزش‌ها و کنش‌هایی فرهنگی اشاره دارد که پایداری جامعه را در برابر تهدیدها و چالش‌ها ممکن می‌سازد. استمرار این فرهنگ نیازمند فرایند مستمر تربیتی در خانواده است؛ فرایندی که در آن مادران، به عنوان نخستین مربیان نسل آینده، در انتقال ارزش‌هایی چون ایمان، مسئولیت‌پذیری، استقلال فکری و روحیه مقاومت نقشی اساسی دارند. از

این منظر، تربیت نسل در خانواده از مهم‌ترین سازوکارهای بازتولید فرهنگ مقاومت در جامعه اسلامی به‌شمار می‌رود. با وجود این اهمیت، پژوهش‌های موجود اغلب تنها به بخشی از این منظومه پرداخته‌اند؛ برخی مفهوم مقاومت در اندیشه امام خامنه‌ای را بررسی کرده‌اند (مهدی‌پور، ۱۳۹۸-۱۳۹۹)، برخی بر هویت زن مسلمان تمرکز داشته‌اند (نیکخواه قمصری و احمدی، ۱۴۰۲)، برخی نقش اجتماعی زنان در جامعه اسلامی را مطالعه کرده‌اند (دارا و صادقی، ۱۴۰۰) و برخی مقاومت فرهنگی زنان را در بستر خانواده ایرانی بررسی کرده‌اند (شریفی‌ساعی و آزادارمکی، ۱۴۰۰). با این حال، پیوند میان «نقش مادری»، «فرایند تربیت نسل» و «بازتولید فرهنگ مقاومت» کمتر به صورت یکپارچه تحلیل شده است. از این رو، مسئله اصلی پژوهش حاضر تبیین نقش مادری و کارکرد تربیتی خانواده در شکل‌گیری و بازتولید فرهنگ مقاومت در اندیشه آیت‌الله خامنه‌ای است. برای این اساس، مقاله حاضر با تکیه بر بیانات و سخنرانی‌های ایشان در پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (khamenei.ir) و با رویکردی کیفی و روش تحلیل مضمون شبکه‌ای انجام شده است. داده‌های پژوهش از طریق نمونه‌گیری هدفمند از ۲۵ سخنرانی و متن مرتبط با موضوع مادری، خانواده، تربیت و مقاومت در بازه زمانی ۱۳۶۰ تا ۱۴۰۴ گردآوری شد. سپس با مطالعه مکرر متون، مفاهیم مرتبط استخراج و در قالب ۳۶ کد اولیه شناسایی گردید که پس از دسته‌بندی و ادغام، در قالب مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر سامان یافتند. پژوهش حاضر می‌کوشد

مؤلفه‌های تربیتی مؤثر در انتقال ارزش‌های مقاومت به نسل جدید را استخراج و تحلیل کرده و جایگاه تربیتی مادر را در استمرار فرهنگ مقاومت روشن سازد. مسئله اصلی پژوهش حاضر تبیین نقش مادری و کارکرد تربیتی خانواده در شکل‌گیری و بازتولید فرهنگ مقاومت در اندیشه امام خامنه‌ای است. براین اساس، مقاله حاضر با تکیه بر بیانات و سخنرانی‌ها، برگرفته از پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (khamenei.ir) و با رویکردی کیفی - تحلیلی، می‌کوشد مؤلفه‌های تربیتی مؤثر در انتقال ارزش‌های مقاومت به نسل جدید را استخراج و تحلیل کرده و جایگاه تربیتی مادر را در استمرار فرهنگ مقاومت روشن سازد.

۱. یافته‌های پژوهش

فرایند تحلیل شامل مطالعه مکرر متون، استخراج مفاهیم مرتبط، کدگذاری اولیه و ادغام کدهای مشابه بود. در نتیجه این فرایند، ۳۶ کد مفهومی اولیه استخراج شد که پس از مقایسه و دسته‌بندی، در قالب ۵ مضمون پایه انجامید. این مضامین در دو مضمون سازمان‌دهنده شامل «مادری به عنوان کانون تربیت نسل مقاوم» و «سازوکارهای تربیتی مادر در انتقال ارزش‌های ایمانی و فرهنگ مقاومت» سامان یافتند و در نهایت، در قالب یک مضمون فراگیر با عنوان «مادری، زیربنای تربیت نسل مقاوم و محور انتقال هویت ایمانی و فرهنگی در اندیشه امام خامنه‌ای» صورت‌بندی شدند. برای تبیین روشن تر نتایج، یافته‌های

پژوهش در این سه مورد ارائه می‌شود.

۱-۱- جایگاه مادری در تربیت نسل مؤمن و مقاوم

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که در اندیشه امام خامنه‌ای، مادری جایگاهی محوری در تربیت نسل مؤمن و مقاوم دارد. بررسی بیانات مرتبط با مادری، تربیت، ایمان و مقاومت نشان داد که مادر در منظومه فکری ایشان علاوه بر نقشی زیستی یا عاطفی، کنشگری هویت‌ساز، تربیت‌محور و اثرگذار در شکل‌دهی شخصیت نسل آینده است. بر این اساس، زن در قالب «الگوی سوم» دارای هویتی مستقل، عفیف و اثرگذار در جامعه و خانواده است (۱۳۹۱/۱۲/۱۶) و با حفظ «سنگر خانواده» می‌تواند در شکل‌دهی شخصیت نسل آینده نقش اساسی ایفا کند. ایشان بهترین شیوه تربیت انسان را «پرورش فرزند در آغوش مادر و در فضای مهر و محبت» او دانسته و تربیت فرزند را از مهم‌ترین وظایف زن می‌شمارند (۱۳۹۶/۱۲/۱۷). همچنین فرزندآوری را «مجاهدتی بزرگ» معرفی کرده و با اشاره به عاطفه و توان پرورشی قرار داده شده در وجود زنان، مادری را از برجسته‌ترین مسئولیت‌های زن در جامعه اسلامی می‌دانند (۱۳۹۲/۰۲/۱۱). در این نگاه، زن «مدیر خانواده» و «محور کانون خانواده» است و در مادری، همسری و ایجاد آرامش و سکینه نقش اصلی ایفا می‌کند (۱۳۹۶/۱۲/۱۷). در نتیجه، نقش مادری در این منظومه فکری، فرآیندی هویت‌بخش، آرامش‌آفرین و ارزش‌انتقال‌دهنده است که می‌تواند زمینه‌ساز تربیت نسلی مؤمن، متعادل و مقاوم باشد.

۲-۱- سازوکارهای تربیتی مادر در انتقال ارزش‌های ایمانی و فرهنگ مقاومت

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که نقش مادری در انتقال ارزش‌های ایمانی و فرهنگ مقاومت از طریق مجموعه‌ای از سازوکارهای تربیتی تحقق می‌یابد. مفاهیم استخراج‌شده از بیانات امام خامنه‌ای بیانگر آن است که تربیت ایمانی در دامن مادر، انتقال ارزش‌های دینی، محبت و ارتباط عاطفی، نقش الگوی رفتاری مادر، شکل‌دهی باورهای فرزند، تقویت روحیه امید و اعتماد به نفس، پرورش حس مسئولیت‌پذیری، تعهد اجتماعی، روحیه ایثار و فداکاری و نیز تأثیر فضای خانوادگی در تثبیت هویت دینی، از مهم‌ترین مؤلفه‌های این فرایند به شمار می‌رود. برپایه شباهت و هم‌پوشانی مفهومی، این مؤلفه‌ها در قالب چند محور قابل دسته‌بندی‌اند: نقش مادری در تربیت نسل مؤمن و مقاوم و انتقال ارزش‌های ایمانی؛ نقش عاطفی و تربیتی مادر در شکل‌دهی شخصیت فرزند؛ الگوی رفتاری و زیست مؤمنانه مادر در انتقال فرهنگ مقاومت؛ خانواده به مثابه بستر تثبیت ارزش‌های اخلاقی و هویتی؛ و تربیت نسل مؤمن و مسئول به عنوان راهبرد فرهنگی جامعه اسلامی. در این میان، مضامین مربوط به عاطفه مادری و الگوی رفتاری مادر نشان می‌دهد که محبت، همراهی و مراقبت مادرانه از سازوکارهای مؤثر در شکل‌دهی شخصیت ایمانی کودک است و رفتار مادر ارزش‌هایی چون صبر، ایثار، مسئولیت‌پذیری و استقامت را به صورت زیسته منتقل می‌کند. این یافته‌ها همچنین نشان می‌دهد که خانواده، با محوریت مادری، بستر اصلی تثبیت ارزش‌های ایمانی و اخلاقی و زمینه‌ساز انتقال

بین‌نسلی فرهنگ مقاومت است.

۲-۱- مادری به مثابه زیربنای بازتولید فرهنگ مقاومت

جمع‌بندی یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که در اندیشه امام خامنه‌ای، مادری زیربنای تربیت نسل مقاوم و محور انتقال هویت ایمانی و فرهنگی است. پیوند میان مفاهیمی چون تربیت ایمانی در آغوش مادر، الگودهی رفتاری، پیوند عاطفه و تربیت و انتقال بین‌نسلی ارزش‌ها نشان می‌دهد که خانواده با محوریت مادری مؤمن و تربیت‌محور، بستر طبیعی رشد ایمان، اخلاق، امید و مقاومت به شمار می‌رود. در این چارچوب، محبت آگاهانه و الگوی رفتاری مادر، روح مقاومت، مسئولیت‌پذیری و هویت اسلامی را در کودک نهادینه می‌سازد. بر این اساس، نتیجه تحلیل نشان می‌دهد که فرهنگ مقاومت در اندیشه امام خامنه‌ای از سطح جامعه آغاز نمی‌شود، بلکه ریشه آن در تربیت خانوادگی و به ویژه نقش مادری قرار دارد. مادری منشأ انتقال ایمان و ارزش‌های فرهنگی و آغازگاه شکل‌گیری نسلی است که توان مواجهه با چالش‌های اجتماعی و فرهنگی را دارد. بنابراین، شکل‌گیری نسل مؤمن و مقاوم محصول تربیت پایدار و الگودهی مادرانه در خانواده است و مادری در این فرایند نقشی تربیتی، هویتی و تمدن‌ساز ایفا می‌کند.

۲. بحث

بررسی این مطالعه نشان داد که؛ در منظومه فکری امام خامنه‌ای، «مقاومت»

پیش از آنکه امری سیاسی-نظامی تلقی شود، ماهیتی فرهنگی-تربیتی دارد و خاستگاه آن را باید در خانواده، به‌ویژه در نقش مادری، جست‌وجو کرد. براین اساس، مادر در پیوند دادن ایمان با روحیه ایستادگی و در انتقال فرهنگ مقاومت به نسل بعد، نقشی اساسی دارد. آنچه این برداشت را تقویت می‌کند، مضامینی است که در بخش یافته‌ها درباره نقش محبت مادرانه، الگوی رفتاری مادر، انتقال ارزش‌های دینی و تثبیت هویت ایمانی در محیط خانواده به دست آمد؛ مضامینی که نشان می‌دهد مقاومت در این نگاه، بیش از آنکه امری واکنشی باشد، حاصل فرایند تدریجی تربیت است. این برداشت با نتایج پژوهش مهدی‌پور (۱۳۹۸) درباره مدل مفهومی مقاومت در اندیشه امام خامنه‌ای هم‌خوانی دارد؛ با این حال، پژوهش حاضر بر نکته‌ای تأکید می‌کند که در آن مطالعه کمتر برجسته شده است: ابعاد فرهنگی، اجتماعی و حتی سیاسی مقاومت، ریشه در تربیت آغازین و درونی شدن ارزش‌ها در محیط خانواده و در تعامل نزدیک با مادر دارد. همچنین نتایج این مطالعه با یافته‌های نیکخواه قمصری و احمدی (۱۴۰۲) درباره هویت زن در اندیشه امام خامنه‌ای نیز قابل مقایسه است. تفاوت در اینجا است که پژوهش حاضر، با تمرکز بر هویت مادری، نشان می‌دهد اثرگذاری اجتماعی زن و سهم او در شکل‌گیری هویت جمعی، تا حد زیادی از مسیر تربیت نسل مؤمن و مقاوم تحقق می‌یابد. از این منظر، مادری فقط نقشی خانوادگی نیست، بلکه می‌تواند زمینه‌ساز نوعی کنش اجتماعی ماندگار در قالب پرورش نسلی حامل ارزش‌های مقاومت باشد. در مقایسه با

پژوهش دارا و صادقی (۱۴۰۰) درباره نقش زنان در بیانیه گام دوم انقلاب نیز می‌توان نوعی هم‌سویی مشاهده کرد. با این تفاوت که در این پژوهش، تربیت نسل مقاوم از سوی مادران، یکی از پایه‌های اصلی پایداری اجتماعی و شکل‌گیری بسترهای تمدنی دانسته شده است. در مجموع، در اندیشه امام خامنه‌ای، مادری به نقش‌های درون خانوادگی محدود نشده، و مأموریتی تربیتی، راهبردی و تمدنی می‌یابد.

نتیجه‌گیری

این مطالعه با هدف تبیین نقش مادری در تربیت نسل مقاوم در اندیشه امام خامنه‌ای انجام شد.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد، مفاهیم مادری، تربیت ایمانی و مقاومت در قالب یک منظومه مفهومی به هم پیوسته قابل فهم هستند. از این منظر، مقاومت بیش از آنکه به عوامل ساختاری یا سیاسی وابسته باشد، در فرایندهای تربیتی خانواده قرار دارد و مادری در این فرایند نقش محوری را دارا است. براساس شبکه مضامین، مادر با پیوند محبت و ایمان، الگودهی رفتاری و انتقال ارزش‌هایی چون صبر، ایثار و اعتماد به وعده الهی، زمینه شکل‌گیری هویت مقاوم را در فرزندان پدید می‌آورد. بنابراین، تربیت نسل مقاوم محصول یک روند تربیتی درون خانوادگی و آگاهانه است. در پاسخ به پرسش اصلی، می‌توان گفت مادری زیربنای شکل‌گیری و استمرار فرهنگ مقاومت تلقی می‌شود؛ زیرا انتقال ایمان و

روحیه ایستادگی از دامان مادر آغاز شده و تداوم آن موجب پایداری فرهنگی و اجتماعی می‌گردد. براساس این یافته‌ها، پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آینده به واکاوی دقیق‌تر مؤلفه‌های تربیت مادرانه در شکل‌دهی هویت مقاوم، بررسی تحولات الگوی مادری در خانواده ایرانی، و مطالعه تجربی نمودهای این رویکرد در شیوه‌های فرزندپروری بپردازند.

منابع و مآخذ

۱. اعمالی، مهدی، و جعفری، روح‌الله (۱۴۰۰). بررسی و تبیین شاخص‌های انسان فرهنگی از دیدگاه آیت‌الله خامنه‌ای. مدیریت فرهنگی، ۱۴(۵۱)، ۲۱-۴۳.
۲. آقاسی، آناهیتا؛ بنی‌هاشمی، سید محسن؛ و عقیلی، سید وحید (۱۴۰۰). تحلیل مضمون هویت فرهنگی در اندیشه آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای. نظریه‌های اجتماعی متفکران مسلمان، ۱۱(۲)، ۱۵۵-۱۷۶.
۳. بختیاری، حسن (۱۳۹۰). آموزش‌های دینی زنان مقدمه تربیت دینی فرزندان (مطالعه موردی: زنان شهر تهران). پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی، ۱۹ (دوره جدید، شماره ۱۳)، ۵۷-۷۰.
۴. دارا، جلیل، و صادقی، الهه (۱۴۰۰). نقش اجتماعی زنان در بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی؛ بررسی دیدگاه آیت‌الله خامنه‌ای. راهبرد اجتماعی فرهنگی، ۱۰(۴)، ۶۸۷-۷۲۰.
۵. شریفی‌ساعی، محمدحسین، و آزادارمکی، تقی (۱۴۰۰). قدرت و مقاومت زنان در خانواده ایرانی: روایت زنان از شیوه‌های مقاومت فرهنگی در خانواده. تحقیقات فرهنگی ایران، ۱۴(۱)، ۱-۳۶.
۶. خیری، یوسف؛ نعمتی، جواد؛ و ساجدی، اکبر (۱۳۹۹). نقش مادر در تربیت کودک از منظر آموزه‌های اسلامی. علوم اسلامی انسانی، ۶(۲۱)، ۱۹-۳۰.
۷. محمدی، زکیه (۱۴۰۰). نقش پدر و مادر در پرورش و تربیت فرزندان. پژوهشنامه اورمزد، (۵۷-ضمیمه شماره ۲).

۸. مهدی پور، آسیه (۱۳۹۸). تبیین مدل مفهومی مقاومت در اندیشه آیت الله العظمی خامنه ای. فصلنامه دانش سیاسی، ۱۵(۳۰)، ۵۳۹-۵۶۶.
۹. مهدی پور، آسیه (۱۳۹۹). بررسی ابعاد و پیامدهای راهبرد مقاومت در اندیشه آیت الله خامنه ای (مدظله). جامعه شناسی سیاسی جهان اسلام، ۸(۲)، ۳۰-۱.
۱۰. نظری، فرهاد (۱۴۰۰). امنیت و آسایش خانواده و تربیت فرزند در سایه مهر مادر و اقتدار پدر. صیانت فرهنگی و سرمایه اجتماعی، ۱(۴)، ۴۰-۶۴.
۱۱. نیکخواه قمصری، نرگس، و احمدی، حسن (۱۴۰۲). هویت زن در سرمایه کلامی آیت الله خامنه ای پس از انقلاب اسلامی. فصلنامه انقلاب پژوهی، ۱(۱)، ۲۲۷-۲۴۷.

وبسایت:

پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت الله العظمی خامنه ای.

<https://www.khamenei.ir>